

ทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดนครราชสีมา

Social Capital and Human Security Affecting the Effectiveness of Subdistrict
Administrative Organizations in Nakhon Ratchasima Province

ปณณทัต ธนภพธนาภพ*, กานดา ผรณเกียรติ์** และ ธนิศร ยืนยง***

Pannathat Thanaphopthanaphop, Kanda Paranakian and Tanisorn Yeunyong

*, **, ***, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Faculty of Public Administration, Pathum Thani University

Email: chittiphak@nmc.ac.th

Received August 1, 2024: Revised: August 30, 2025: Accepted: August 31, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ (1) ศึกษาระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา (2) วิเคราะห์ทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา และ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอตาบะขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณได้ จำนวน 400 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า (1) ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านตัวแบบเปิด(การยืดหยุ่น) ด้านตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย ด้านตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์ และด้านตัวแบบกระบวนการภายใน ตามลำดับ (2) ทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ด้านการมีงานทำและรายได้ ด้านทุนสถาบัน และด้านศาสนาและวัฒนธรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา นำความรู้จากตัวบุคคล และภูมิปัญญาภายในท้องถิ่น มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การสร้างอาชีพ เพื่อประชาชนมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต มีความมั่นคง และส่งเสริมการสืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ ทุนทางสังคม ความมั่นคงของมนุษย์ ประสิทธิภาพขององค์การ

Abstract

The research purposes were to study: (1) the effectiveness levels of subdistrict administrative organizations in Nakhonratchasima province; (2) analyze of the social capital and human security affecting the effectiveness of subdistrict administrative organizations in Nakhonratchasima province; and (3) purpose the guidelines for developing the effectiveness of subdistrict administrative organizations in Nakhonratchasima province. This research was the quantitative and qualitative research. The population was the people aged 18 years and over who was eligible to vote in the Subdistrict Administrative Organizations area in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province. The quantitative research sample group was the 400 people, and the research instrument was the questionnaire; the quantitative research sample group was the 20 people, and the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results of study found that: (1) the effectiveness of Subdistrict Administrative Organizations in Nakhon Ratchasima Province found the overall was at a high level; the descending mean were the aspect of open model (flexibility), the aspect of reason-goal model, the aspect of human relationship, and the aspect of internal process models, respectively; (2) the social capital and human security in the aspect of intellectual and cultural capital, the aspect of employment and the aspect of income Institutional funding and the aspect of religious and cultural aspects affected the effectiveness of the Subdistrict Administrative Organizations in Nakhon Ratchasima Province at the statistical significance level .05; and (3) the research finding had the recommendations for Subdistrict Administrative Organizations in Nakhon Ratchasima Province to apply knowledge from individuals and local wisdom to benefit the community, such as creating careers for the people to have sufficient income to live their lives, have stability, and promote the inheritance of wisdom to remain sustainable.

Keywords: social capital, human security, organizational effectiveness

บทนำ

ทุนทางสังคมเป็นบรรทัดฐานทางสังคมประการหนึ่งที่มีลักษณะสนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างปัจเจกบุคคลตั้งแต่หรืออย่างน้อยสองคนขึ้นไป มีบรรทัดฐานจากการเกื้อกูลกัน (reciprocity) ระหว่างเพื่อน โดยลักษณะสำคัญของทุนทางสังคมก็คือ เศรษฐกิจและการเมือง กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจจะเป็นการช่วยให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ลดลงเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือกัน สำหรับด้านการเมืองจะเป็นการสร้างคามเข้มแข็งให้กับประชาสังคมอันมีลักษณะของสังคมเสรีประชาธิปไตยที่ภาคประชาสังคมช่วยให้เกิดความสมดุลของ

อำนาจรัฐและปกป้องปัจเจกจากอำนาจรัฐ และอีกนัยหนึ่ง ทูทางสังคมเป็นเครือข่ายที่มีลักษณะทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลและครอบครัวในสังคมมีกิจกรรมทางการผลิต การบริการ เพื่อการบริโภค การแลกเปลี่ยน ส่วนความหมายของทูทางสังคมในทวีปแอฟริกาจะสามารถกล่าวได้ว่าหมายถึง สิ่งแรกและทุกสิ่งที่สามารถก่อให้เกิดการได้สิ่งที่จำเป็นขั้นพื้นฐานมา ได้แก่ ความสัมพันธ์ (relationships) เป็นความสัมพันธ์ของบุคคล หรือความสัมพันธ์ที่เกิดจากการเผชิญหน้ากัน (face to face) ในชุมชน หรือระหว่าง เครือญาติ หรือเพื่อนในสังคม ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง (Rose, 2003)

ความมั่นคงของมนุษย์ต้องตอบสนองต่อความท้าทายอย่างน้อยสองประการ คือ การให้ความสำคัญ ด้านความ มั่นคงแก่ “มนุษย์” แทนที่ “รัฐ” และต้องวิเคราะห์อย่างชัดเจนว่าสิ่งใดเป็นภัยคุกคามและสิ่งใด ไม่ใช่ภัยคุกคามต่อ ความมั่นคงของมนุษย์ ในที่นี้ ทั้งสองคนเชื่อว่าภัยคุกคามความมั่นคงของมนุษย์เป็นความ รุนแรงทางกายภาพที่เกิด จากความตั้งใจทำให้เกิดมากกว่า (organized violence) เช่น ภัยจากการก่อการ ร้าย สงครามกลางเมือง การฆ่า ล้างเผ่าพันธุ์ การใช้ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ขณะที่ภัยร้ายแรงจากธรรมชาติ เช่น สึนามิ ถือว่าไม่ใช่ภัยคุกคามความ มั่นคงของมนุษย์ (S. Neil MacFarlane and Yuen Foong Khong, 2006: 46) ซึ่งความมั่นคงของมนุษย์ต้องสนใจปัจจัยทางสังคม การเมือง จิตวิทยาที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถ มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น น้ำ อาหาร ที่พัก และครอบคลุมปัจจัยที่จับต้องไม่ได้ เช่น อัตลักษณ์ การยอมรับ การมีส่วนร่วมและสิทธิการ ปกครองตนเอง

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดที่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงและ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แล้ว ประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้ามีความมั่งคั่งและมั่นคงทั้ง ในทางเศรษฐกิจ การเมืองและทางสังคม นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมาเริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเกิดแนวคิดและหลักการขึ้น อย่างมากมาย การศึกษาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี ไม่ว่าจะด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิต รวมไปถึงการส่งเสริมด้าน ร่างกาย และสภาพจิตใจ ต่างก็มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นการสร้าง รากฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น โดยการให้ความรู้ การฝึกด้านคุณธรรม การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สำหรับการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชากรมี มานานหลังจากที่แพร่ขยายในประเทศทางตะวันตก อย่างสหรัฐอเมริกาและแคนาดาไปสู่ประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ในประเทศไทยได้มีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพชีวิต ซึ่งเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง จุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ เริ่มจากการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็น หน่วยย่อยของสังคม จนนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงหรือวางแผนนโยบายของประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพ ชีวิตของประชาชน สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของมนุษย์หรือคนใน สังคมเป็นหลัก โดยเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549 เป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มา เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจาก วิกฤตการณ์ต่างๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต

กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เปลี่ยนแปลง จนปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) ยังคงยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่มการฟื้นฟูประเทศ โมเดลเศรษฐกิจ BCG และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อสร้างโอกาสและลดความเสี่ยงจากเทคโนโลยี ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม จัดข้อจำกัดที่บั่นทอนขีดความสามารถของประเทศ และจากการกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ จึงต้องให้ความสำคัญกับรูปแบบรากฐานของการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้ประชาชนในประเทศไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีสุขภาวะที่ดีขึ้นให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งให้สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น (อนรรฆ อีสเฮาะ, 2562)

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่ตีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ และมีถึง 32 อำเภอ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระจายอยู่ตามชุมชนต่างๆ ทั้งกระนั้นก็ยังไม่สามารถที่จะบริหารจัดการวางรากฐานให้กับประชาชนได้อย่างเพียงพอ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกจากภาครัฐก็ยังไม่ทั่วถึง ในฐานะที่ผู้วิจัยก็เป็นประชาชนพลเมืองของจังหวัดนครราชสีมา ก็ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือสังคม จึงมีความประสงค์ที่จำการวิจัยนี้ขึ้น เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนนโยบาย การสร้างเสริม สนับสนุน ทูทางสังคม ความมั่นคงของมนุษย์และ เพิ่มประสิทธิภาพองค์กร ให้กับองค์กรบริหารส่วนตำบล ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

จากสภาพปัญหาที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จึงทำการวิจัยเรื่อง ทูทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการทางการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ทูทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็นชาย จำนวน 54,018 คน หญิง จำนวน 55,571 คน รวมจำนวน 109,589 คน (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2565) คำนวณหา

จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) การสุ่มตัวอย่าง มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบสุ่มกลุ่ม จาก 32 อำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา ได้อำเภอด่านขุนทด ผู้วิจัยจึงใช้อำเภอด่านขุนทดเป็นตัวแทนของการวิจัย และขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยอาศัยสัดส่วน หน่วยประชากรในแต่ละชั้นภูมิจะมีลักษณะเหมือนกัน จำนวน 400 ตัวอย่าง

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 20 คน จำแนกเป็น ผู้นำท้องถิ่น 10 คน และ ประชาชน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เพื่อทำการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับทุนทางสังคม ประกอบด้วย 1) ทุนมนุษย์ 2) ทุนสถาบัน 3) ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม 4) ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย 1) ที่อยู่อาศัย 2) สุขภาพ 3) อาหาร 4) การศึกษา 5) การมีงานทำและรายได้ 6) ครอบครัว 7) ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม 8) ศาสนาและวัฒนธรรม 9) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 10) สิทธิและความเป็นธรรม 11) การเมือง 12) สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน และส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพองค์การ ประกอบด้วย 1) ตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์ 2) ตัวแบบเปิด(การยืดหยุ่น) 3) ตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย 4) ตัวแบบกระบวนการภายใน ผู้วิจัยได้กำหนดใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (1967) ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ได้ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.97 และ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับทุนทางสังคม ประกอบด้วย 1) ทุนมนุษย์ 2) ทุนสถาบัน 3) ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม 4) ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย 1) ที่อยู่อาศัย 2) สุขภาพ 3) อาหาร 4) การศึกษา 5) การมีงานทำและรายได้ 6) ครอบครัว 7) ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม 8) ศาสนาและวัฒนธรรม 9) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 10) สิทธิและความเป็นธรรม 11) การเมือง 12) สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน และส่วนที่ 3 เกี่ยวกับประสิทธิภาพองค์การ ประกอบด้วย 11) ตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์ 2) ตัวแบบเปิด(การยืดหยุ่น) 3) ตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย 4) ตัวแบบกระบวนการภายใน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำและขอหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อนำไปประกอบการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ออกปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ป้องกันการได้รับข้อมูลที่คาดเคลื่อน ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอตำบลขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยทำการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำแนกเป็น ผู้นำท้องถิ่น 10 คน และประชาชน 10 คน รวมทั้งหมด 20 คน ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การจดบันทึกและการถอดเทป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ (1) ค่าความถี่ (2) ค่าร้อยละ (3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (multiple regression analysis : MRA)

4.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนามและการถอดเทปซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลก็นำมาวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.5 และเพศชาย เป็นร้อยละ 34.5 มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.50 และน้อยที่สุดคือ อายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.75 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาคือ อนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 28.75 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาโทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.75 มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.75 รองลงมา คือ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25.75 และน้อยที่สุดคือ พนักงานราชการ/ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 9.75 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมา คือ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.00 และน้อยที่สุดคือ ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

2. ทูทางสังคมในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทูทางสังคมในภาพรวม

ทูทางสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ทูมนุษย	3.74	0.47	มาก	1
2. ทูสถาบัน	3.65	0.54	มาก	2
3. ทูภูมิปัญญาและวัฒนธรรม	3.42	0.47	มาก	4
4. ทูทรัพยากรธรรมชาติ	3.49	0.48	มาก	3
รวม	3.57	0.28	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทูทางสังคมในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 (S.D.=0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทูมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.74 (S.D.=0.47) รองลงมา ได้แก่ ทูสถาบัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 (S.D.=0.54) ทูทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 (S.D.=0.48) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทูภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 (S.D.=0.47)

3. ความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมั่นคงของมนุษย์

ความมั่นคงของมนุษย์		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	ที่อยู่อาศัย	3.78	0.43	มาก	3
2.	สุขภาพ	3.62	0.49	มาก	5
3.	อาหาร	3.49	0.50	มาก	10
4.	การศึกษา	3.92	0.48	มาก	1
5.	การมีงานทำและรายได้	3.50	0.51	มาก	8
6.	ครอบครัว	3.43	0.48	มาก	11
7.	ชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม	3.58	0.47	มาก	6
8.	ศาสนาและวัฒนธรรม	3.53	0.46	มาก	7
9.	ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.73	0.53	มาก	4
10.	สิทธิและความเป็นธรรม	3.81	0.52	มาก	2
11.	การเมือง	3.38	0.50	ปานกลาง	12
12.	สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน	3.49	0.47	มาก	9
รวม		3.61	0.16	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 (S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน ปานกลาง 1 ด้าน สามารถเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (S.D. =0.48) รองลงมา คือ ด้านสิทธิและความเป็นธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 (S.D. =0.52) ด้านที่อยู่อาศัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. = 0.43) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 (S.D. =0.53) ด้านสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 (S.D. =0.49) ด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 (S.D. = 0.47) ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (S.D. =0.51) ด้านการมีงานทำและรายได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (S.D. = 0.51) ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 (S.D.

=0.47) ด้านอาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 (S.D. = 0.50) ด้านครอบครัว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 (S.D. = 0.48) และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 (S.D. =0.50)

4. ประสิทธิภาพขององค์การในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

	ประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	ตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์	3.59	0.54	มาก	3
2.	ตัวแบบเปิด(การยืดหยุ่น)	3.80	0.51	มาก	1
3.	ตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย	3.68	0.49	มาก	2
4.	ตัวแบบกระบวนการภายใน	3.36	0.47	ปานกลาง	4
	รวม	3.61	0.26	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.61, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ปานกลาง 1 ด้าน สามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านตัวแบบเปิด(การยืดหยุ่น) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (S.D.=0.51) รองลงมา คือ ด้านตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 (S.D.=0.49) ด้านตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 (S.D.=0.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านตัวแบบกระบวนการภายใน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 (S.D.=0.47)

5. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านทุนสถาบัน การมีงานทำและรายได้ ทุนสถาบันและศาสนาและวัฒนธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม (X3) การมีงานทำและรายได้ (X9) ทุนสถาบัน (X2) และศาสนาและวัฒนธรรม (X12) ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา($\hat{Y}$)

$$\hat{Y} = 2.732 + 0.218(\text{ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม } X3) + 0.151(\text{การมีงานทำและรายได้ } X9) + 0.147(\text{ทุนสถาบัน } X2) + 0.069(\text{ศาสนาและวัฒนธรรม } X12)$$

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวก

เท่ากับ 0.218 กล่าวคือ เมื่อทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.218 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นเห็นได้ว่า ทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีงานทำและรายได้ มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.151 กล่าวคือ เมื่อทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.151 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านทุนสถาบัน มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.147 กล่าวคือ เมื่อทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.147 หน่วย โดยในสมการคงที่

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านศาสนาและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวก และขนาดตอบสนองเท่ากับ 0.069 กล่าวคือ เมื่อทุนทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.069 หน่วย โดยในสมการคงที่

6. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

6.1 ทุนทางสังคมในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะในการประกอบอาชีพ เกิดการเรียนรู้ ตลอดจนการเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ส่งเสริมประชาชนให้มีการเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นสิ่งทรงคุณค่าที่ควรส่งต่อให้กับคนรุ่นหลัง ปลุกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าอันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6.2 ความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การที่ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของมนุษย์ ในการส่งเสริมความรู้ ทักษะ เพื่อให้เกิดทักษะในการประกอบอาชีพ การที่ประชาชนสามารถดำรงชีพ การมีกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การอนุรักษ์ และส่งเสริมให้เห็นคุณค่ารวมถึงการสืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน สะท้อนถึงความมั่นคงของมนุษย์เช่นกัน

6.3 ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมการมีจิตสำนึกที่ดี การมีส่วนร่วมรับรู้ มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ชุมชน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ย่อมส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ทูทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ผลจากการศึกษาทุนทางสังคมในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านทุนมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำในชุมชนของท่านเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการทำางาน และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนหลากหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ วรวัลย์ วัฒนผล และ จุมพล หนิมพานิช (2563) ได้ศึกษา การพัฒนาทุนทางสังคมที่มีต่อแนวทางหรือหนทางไปสู่การพัฒนาความยั่งยืนของชุมชนที่เข้มแข็ง ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยที่เห็นด้วยจากสูงที่สุด รองลงมาและน้อยที่สุด ได้แก่ วาทกรรมการพัฒนาทุนทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้น มีผลต่อแนวทางหรือหนทางสู่การพัฒนาความยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เห็นด้วยระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมา คือ นโยบายวาทกรรมการพัฒนา (คำว่า “วาทกรรม” เป็นการศึกษาการใช้ภาษาและการให้ความหมายต่อชีวิตทางสังคมของสมาชิกในชุมชน/ชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งถ้อยคำของการพูด หรือการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนสิ่งที่ประกอบประกอบของการพูดการเขียนที่ผลิตหรือประกอบสร้าง หรือให้ความหมายกับสร้างสิ่งโดยให้องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์บางท่าน) ที่มีผลต่อ “การพัฒนาทุนทางสังคม” (การที่ชุมชนนั้นมีศักยภาพที่พึ่งพิงตนเองได้ในระดับสูง โดยมีปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตเพื่อครอบครัวและชุมชนของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจในการจัดการการตัดสินใจและสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมสูง) ในแง่ของการที่สมาชิกในชุมชน/ชุมชนท้องถิ่น มารวมตัวร่วมคิดร่วมทำ โดยคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความเป็นธรรมชุมชน/ชุมชนท้องถิ่น เห็นด้วยในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วาทกรรมการพัฒนาทุนทางสังคมที่ได้รับการผลิตประกอบสร้างที่เกิดจากความรู้ที่ได้รับการกำกับจัดวางความคิดและพฤติกรรมในทุกความเคลื่อนไหวของชีวิตของบรรดาผู้คนในชุมชน โดยการให้คำนิยามวาทกรรมการพัฒนาทุนทางสังคมดังกล่าวต้องคำนึงถึงทุนมนุษย์ ทุนสถาบัน ของสมาชิกในชุมชนตลอดจนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เห็นด้วยระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16

1.2 ด้านทุนสถาบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ระบบการดูแล และพัฒนาสถาบันหลักของชาติที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้วยยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุพัทธา คงคำ (2561) ที่พบว่า ทุนทางสังคมของชุมชนบ้านบ่อน้ำซับ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านสถาบัน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกสถาบันในชุมชนมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีครอบครัวเป็นแบบขยาย ส่วนใหญ่เป็นเครือญาติและสร้างบ้านเรือนอยู่ในละแวกเดียวกัน นอกจากนี้ แต่ละกลุ่มหมู่บ้านยังมีแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนซึ่งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสถาบันอื่นๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาดำเนินการสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาทุน นำทุนในชุมชนไปทำให้เกิดประโยชน์

1.3 ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ภายในชุมชนมีการส่งเสริมและปลูกฝังให้เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์ (2562) ที่พบว่า ทุนภูมิปัญญา อันได้แก่ สิ่งที่เป็นคุณค่า ระบบคิดหรือชุดขององค์ความรู้ที่มีการถ่ายทอด จากรุ่นสู่รุ่น และมีความเป็นอัตลักษณ์ สรุปได้ว่า ธุรกิจชุมชนเป็นการดำเนินกิจกรรมโดยอาศัยการรวมตัวกันของกลุ่มชาวบ้านในชุมชน และอาศัยปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก เป็นกิจกรรมที่เป็นทั้งการผลิต และ บริหารที่เกื้อกูลกัน เหมาะสมต่อวิถีชีวิต ตลอดจนระบบนิเวศของแต่ละชุมชน โดยมุ่งหวังให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และเพื่อให้ชาวบ้านมีความพร้อมที่จะพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการใช้ทุนทางสังคมขับเคลื่อนธุรกิจชุมชน จะใช้ทุนมนุษย์เป็นทุนนำในการขับเคลื่อนนำทุนที่เป็นภูมิปัญญาสร้างมูลค่า ผ่านตัวผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยทุนทางกายภาพ และความสัมพันธ์ฉันทะเครือข่ายซึ่งเป็นทุนที่เอื้อต่อการทำธุรกิจชุมชน มาเป็นทุนหนุนนำการขับเคลื่อน

1.4 ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ภายในชุมชนมีการจัดทำกิจกรรมพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถเป็นตัวเชื่อมให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์แบบรวมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุพัตรา คงขำ (2561) ที่พบว่า ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดิน น้ำ สภาพภูมิอากาศ แร่ธาตุ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ วิธีการนำทุนทางสังคมไปบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการสร้างและพัฒนาศักยภาพแกนนำ สร้างการมีส่วนร่วม จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การค้นหาทุนในชุมชน การทดลองนำมาปฏิบัติ การขยายผลต่อยอด การสร้างทุน แหล่งเรียนรู้

2. ผลจากการศึกษาความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ด้านที่อยู่อาศัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านสามารถกู้ยืมเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภค ที่จัดทำไว้สำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Leoning and Arie (2010) นิยามว่า ความมั่นคงของมนุษย์ต้องสนใจปัจจัยทางสังคม การเมือง จิตวิทยาที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น น้ำ อาหาร ที่พัก และครอบคลุมปัจจัยที่จับต้องไม่ได้ เช่น อัตลักษณ์ การยอมรับ การมีส่วนร่วมและสิทธิการปกครองตนเอง

2.2 ด้านสุขภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ภายในชุมชนมีการส่งเสริมให้คนมีกิจกรรมทางสุขภาพที่เหมาะสมกับวัยทั้งรูปแบบการออกกำลังกายโภชนาการที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อีระวุฒิ อรุณเวช (2551: 8) ที่พบว่า โครงการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม 2550 ในยุทธศาสตร์ด้านสังคมไม่ทอดทิ้งกัน และยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็งมีเพียง โครงการส่งเสริมค่านิยมการใช้จ่าย (ลดรายจ่าย) เพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุ และโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็ง และผลจากการดำเนินโครงการนาร่องอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (Home Care) จะสามารถทำให้เกิดยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรมได้ หากมีการขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และในด้านกระบวนการทำงาน ต้องการให้เกิดการดูแลผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ

อารมณ์ และสังคม โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน มีบางโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อศักยภาพของผู้สูงอายุ โดยมุ่งให้ผู้สูงอายุตระหนักเห็นคุณค่าของตนเอง และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ชุมชนเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว และชุมชนต่อไป

2.3 ด้านอาหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีสิทธิในการได้รับส่วนลดพิเศษในการใช้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2562) ที่ได้ศึกษาและกำหนดองค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ไว้ 12 มิติ คือ 1. มิติที่อยู่อาศัย 2. มิติสุขภาพ 3. มิติอาหาร 4. มิติการศึกษา 5. มิติการมีงานทำและรายได้ 6. มิติครอบครัว 7. มิติชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม 8. มิติศาสนาและวัฒนธรรม 9. มิติความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 10. มิติสิทธิและความเป็นธรรม 11. มิติการเมือง 12. มิติสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน ซึ่งมิติด้านอาหาร คือ การได้รับประทานอาหาร ปลอดภัย มีความรู้และพฤติกรรมในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดโรคที่รุนแรง

2.4 ด้านการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า มีการปรับหลักสูตรการผลิตครูที่เน้นสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับคณาจารย์กลุ่มวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2566) ที่กล่าวว่า ครูเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่ประเทศ ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะ และวิชาชีพครูร่วมกับคุณลักษณะความเป็นครูที่สะท้อนการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู จึงจะสามารถสั่งสอนอบรมศิษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งสร้างเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองตามที่สังคมต้องการได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.5 ด้านการมีงานทำและรายได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ภายในชุมชนเทศบาลมีการจัดการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกัญญา เอมอัมธรรม และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น พบว่าความมั่นคงของมนุษย์ของผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านกลับพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรมประเพณีตามลำดับ โดยมีข้อเสนอให้สนับสนุนผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดเบี้ยเลี้ยงสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น ค่าพาหนะ สำหรับการเดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม หรือการจัดอบรมผู้สูงอายุอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น

2.6 ด้านครอบครัว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า บุคคลในครอบครัวท่านให้ความสำคัญกับการมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในบ้านที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ลัดดา บุญเกิด (2557) ที่พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการด้านความมั่นคงทางสังคม เช่น ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครองผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 และผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสระดับการศึกษา ลักษณะที่พักต่างกัน มีความต้องการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแต่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความต้องการ ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.7 ด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านและครอบครัวมีพฤติกรรมกาสิโนอยู่ที่สุดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อธิระวุฒิ อรุณเวช (2551: 8) ที่พบว่า โครงการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม 2550 ในยุทธศาสตร์ด้านสังคมไม่ทอดทิ้งกัน และยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็งมีเพียง โครงการส่งเสริมค่านิยมการใช้จ่าย (ลดรายจ่าย) เพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุ และโครงการส่งเสริม ศักยภาพใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็ง และ ผลจากการดำเนินโครงการนำร่องอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (Home Care) จะสามารถทำให้เกิด ยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรมได้ หากมีการขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และในด้านการบริหารงาน ต้องการให้เกิดการดูแลผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน มีบางโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อศักยภาพของผู้สูงอายุ โดยมุ่งให้ผู้สูงอายุตระหนักเห็นคุณค่าของตนเอง และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ชุมชนเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อครอบครัว และชุมชน ต่อไป

2.8 ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านรณรงค์ให้คนอื่นเห็นความสำคัญของการปฏิบัติ สืบทอดศิลปวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกัญญา เอ็มอัมมธรรม และคณะ (2561) ที่พบว่า ความมั่นคงมนุษย์ของผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านกลับพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรมประเพณี โดยมีข้อเสนอให้สนับสนุนผู้สูงอายุให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดระเบียบเลี้ยงสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น ค่าพาหนะสำหรับการเดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม หรือการจัดอบรมผู้สูงอายุอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น

2.9 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านสามารถกักเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาสร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภคที่จัดทำไว้สำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นันทวัน ชนะภัย (2554) ที่พบว่า แรงงานกริตยางทำงานวันละ 7- 8 ชั่วโมง มีค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับการตกลงจ้างงาน แรงงานรับจ้างกริตยางมีความมั่นคงในชีวิตอยู่ใน ระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านครอบครัว ด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองธรรมาภิบาล ด้านสิทธิและความเป็นธรรม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ส่วนบุคคล) ด้านการศึกษา และมั่นคงปานกลาง ด้านการมีงานทำและมีรายได้ ด้านการสนับสนุนทางสังคม และด้านสุขภาพอนามัย ปัจจัยลบที่ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิต คือ ฝนตก ปัจจัยบวก คือ ความสัมพันธ์กับเจ้าของสวนเป็นญาติพี่น้องช่วยเหลือซึ่งกัน

2.10 ด้านสิทธิและความเป็นธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านสามารถเข้ารับบริการที่สถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชนที่เข้าร่วมโครงการในกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินได้ทุกเมื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา (2561) ที่กล่าวว่า ประเทศไทยภายหลังจากที่มีพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 ได้พัฒนาแผนสิทธิ

มนุษยชนด้านสาธารณสุขไปอย่างก้าวหน้า โดยประชาชนเกือบทั้งประเทศจะได้รับสิทธิในการรับการรักษาพยาบาลจาก 1 ใน 3 ระบบหลักตามสิทธิของตน คือ สวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อีกทั้งยังได้รับสิทธิในการเข้ารับบริการในกรณีอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โดยไม่ต้องถูกถามสิทธิและไม่ต้องสำรองเงินจ่ายไปก่อน

2.11 ด้านการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำชุมชนมีความกล้าในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบันได้ทันเวลา ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ พระชัชวาล ปัญญาโร (พยาบาล) (2559) ที่พบว่า ระดับการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 7 ด้าน ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านความมั่นคง และด้านนันทนาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการสังคม ส่วนด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงาน และการมีรายได้ ผู้สูงอายุมีความต้องการน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรตั้งศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้าน ควรจัดให้มีการศึกษาระยะสั้น ควรส่งเสริมการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรมีเจ้าหน้าที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ควรมีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ควรมีกองทุนผู้สูงอายุ กองทุนบำเหน็จบำนาญของผู้สูงอายุ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ควรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม ควรให้ทุนผู้สูงอายุทำกิจกรรมเบาๆ ที่มีรายได้เสริม ระบบเบี้ยยังชีพและระบบบำเหน็จบำนาญควรมีการพัฒนาให้ดีขึ้น ควรมีการสนับสนุนการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ศูนย์เอนกประสงค์เพื่อผู้สูงอายุได้พบปะ สังสรรค์กันในชุมชน ควรมีการสนับสนุนประเพณีท้องถิ่น และการละเล่นต่างๆ เช่น เพลงบอก ประภวร้องเพลง การแสดงละคร ควรมีกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น ถวายเทียนในวันเข้าพรรษา แห่ผ้าขึ้นธาตุในวันมาฆบูชา และควรมีการสนับสนุนเครื่องออกกำลังกายที่เหมาะสมให้ผู้สูงอายุไว้ออกกำลังกายที่บ้าน

2.12 ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ในชุมชนของท่านมีการควบคุมการใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นันทวัน ชนะภัย (2554) ที่พบว่า แรงงานรับจ้างกรีดยางมีความมั่นคงในชีวิตอยู่ใน ระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านครอบครัว ด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองธรรมาภิบาล ด้านสิทธิและความเป็นธรรม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ส่วนบุคคล) ด้านการศึกษา และมั่นคงปานกลาง ด้านการมีงานทำและมีรายได้ ด้านการสนับสนุนทาง สังคม และด้านสุขภาพอนามัย ปัจจัยลบที่ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิต คือ ผนตก ปัจจัยบวก คือ ความสัมพันธ์กับเจ้าของสวนเป็นญาติพี่น้องช่วยเหลือซึ่งกัน

3. ผลจากการศึกษาประสิทธิภาพองค์การในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

3.1 ด้านตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน และมีพฤติกรรมที่สร้างความศรัทธาให้แก่บุคคลใช้เป็นแบบอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ภิญญาพัชญ์ สรณวัชรเอกากุล (2566) ที่พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นทีมงานเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ผู้นำท้องถิ่นที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ทีมของผู้นำ สามารถสร้างความรู้สึกรั้งแรงผลักดัน ส่งเสริมวัฒนธรรม สิ่งนี้สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการสื่อสารที่ชัดเจนของผู้นำ การกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายแต่บรรลุผลได้ และให้การยอมรับและให้รางวัลสำหรับการทำงานที่ดี ผู้นำท้องถิ่นที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมของผู้นำได้ เป็นผู้นำด้วยการเป็นแบบอย่าง และแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติและพฤติกรรมที่ผู้นำคาดหวังจากสมาชิกในทีม ผู้นำท้องถิ่นยังให้โอกาสในการเติบโตและการพัฒนา และสร้างวัฒนธรรมที่ทุกคนได้รับการสนับสนุนให้เรียนรู้และปรับปรุง นอกจากนี้ ผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมของผู้นำ จัดเตรียมสภาพแวดล้อมการทำงานในเชิงบวกและสนับสนุน ซึ่งทุกคนรู้สึกมีค่า ได้รับการเคารพ และมีส่วนร่วม โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังหรือตัวตนของผู้นำ โดยรวมแล้ว การสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้น เป็นความรับผิดชอบที่สำคัญของผู้นำท้องถิ่น ช่วยให้ผู้นำสามารถส่งเสริมวัฒนธรรมและนวัตกรรม และสร้างพนักงานที่มีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมซึ่งมุ่งมั่นที่จะรับใช้ชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ด้านตัวแบบเปิด(การยืดหยุ่น) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้นำที่จะใช้กลยุทธ์วิธีรูปแบบต่างๆ ไม่ติดยึดอยู่กับแบบใดแบบหนึ่ง เพื่อให้วิสัยทัศน์ร่วมกันของผู้นำและผู้ตามประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2563) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยแวดล้อมภายในทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะความรู้ความสามารถด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร ด้านกลยุทธ์ ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ ด้านระบบการปฏิบัติงาน และด้านค่านิยมร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยแวดล้อมภายนอกทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง อยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่า ผู้นำมีการวางแผนวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้รูปแบบการปฏิบัติงานสอดคล้องกับเป้าหมายสูงสุดตามแผนการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ Friedlander and Pickle (1968) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพองค์การในบริษัทธุรกิจขนาดเล็ก 97 แห่ง ในปี 1968 โดยพิจารณาองค์การในรูประบบเปิด ซึ่งมีการเติบโตและอยู่รอดได้ โดยมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างระบบภายใน และระบบภายนอก เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของความมีประสิทธิภาพ องค์การในด้านความสามารถในการทำกำไร การสร้างความพึงพอใจให้สมาชิก การมีคุณค่าต่อสังคม การเจริญเติบโต การสนองตอบต่อระบบย่อย และการสนองตอบต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเกณฑ์การประเมินผลองค์การสะท้อนให้เห็นถึงการพึ่งพาอาศัยกันของตัวแปรดังกล่าวในการมีประสิทธิภาพองค์การ

3.4 ด้านตัวแบบกระบวนการภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรในองค์กรมีการสื่อสารด้วยความจริงใจ และเข้าใจข่าวสารที่ได้ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุพจน์ บุญวิเศษ (2563) ที่พบว่า ระดับประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำให้แก่ประชาชน ทั้ง 6 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยแวดล้อมภายในทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะ ความรู้ ความสามารถด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร ด้านกลยุทธ์ ด้านรูปแบบการบริหารจัดการด้านระบบการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมการของชุมชน โดยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรเข้าร่วมในกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดทำและเสนอโครงการเพื่อการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาในพื้นที่มากขึ้น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จะต้องมีการระดมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนทั้งภาค ประชาชน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน เพื่อรับทราบถึง ปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและก่อให้เกิดการยอมรับ
3. องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นรวมทั้งโครงการที่ชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพ นำไปเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเพื่อการกินดี อยู่ดีของประชาชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพการฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ สนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบอาชีพ

ทุนทางสังคมในจังหวัดนครราชสีมา

1. ด้านทุนมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายขึ้น เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมและสร้างความสามัคคีในชุมชน สนับสนุนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ที่จะสามารถนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ และสร้างประโยชน์บนพื้นฐานของความรัก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน การมีน้ำใจ การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ
2. ด้านทุนสถาบัน ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการสร้างเชื่อมั่น สร้างทัศนคติที่ตรงกันในการร่วมกันทำในสิ่งเดียวกัน มุ่งที่จะก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชนที่เข้มแข็ง โดยการรวมกลุ่มสถาบันทางสังคม เป็นการสร้างเครือข่ายที่มีพลังเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเป็นกลุ่มชุมชนที่มีศักยภาพและพลังที่จะร่วมด้วยช่วยกันให้เกิดประโยชน์เพื่อชุมชน

3. ด้านทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการนำแนวทางพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมไปประยุกต์ใช้กับจารีต ประเพณี ทำให้สามารถสร้างประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนได้ โดยทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ควรนำเอาความรู้จากตัวบุคคล เช่น ปราชญ์ท้องถิ่น

4. ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการวางระบบการจัดการปัญหาน้ำที่ขาดแคลน ดินเสื่อมโทรม และพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกทำลาย ซึ่งในชุมชนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น ผลผลิตทางการเกษตร ก่อให้เกิดความผูกพัน เป็นตัวเชื่อมโยงให้กับคนในชุมชนมีความสัมพันธ์แบบเครือข่าย เป็นการใช้ประโยชน์ร่วมกันและแก้ปัญหาาร่วมกัน

ความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดนครราชสีมา

1. ด้านที่อยู่อาศัย องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการพัฒนาทางด้านคมนาคม ไฟฟ้า ประปา การจัดที่อยู่ที่ทำกินให้กับประชาชน รวมทั้งการจัดการสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ สะอาด ปลอดภัย

2. ด้านสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงให้กล้ามเนื้อ และลดความเสี่ยงด้านกล้ามเนื้ออ่อนแรง

3. ด้านอาหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความจำเป็นในการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุในด้านการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ สะอาด ปลอดภัย มีประโยชน์ต่อร่างกาย

4. ด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพมาตรฐานที่สามารถวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ

5. ด้านการมีงานทำและรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรให้ความช่วยเหลือชาวบ้านที่ยากจนหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ การได้มีงานทำที่ก่อให้เกิดรายได้เพียงพอต่อรายรับรายจ่าย ไม่ก่อหนี้สินที่ไม่มีคุณค่าต่อตนเองและ ครอบครัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุน แนะนำแก่ประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับการออมเงิน การจัดสรร การจัดระบบ เกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย ที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต

6. ด้านครอบครัว องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวของท่านคอยดูแล และให้ความช่วยเหลืออยู่สม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมสำหรับครอบครัว เพื่อลดช่องว่างที่เกิดขึ้นในครอบครัว จัดให้มีการทำกิจกรรมต่างๆในชุมชนร่วมกัน เช่น การปลูกต้นไม้ในชุมชน การทำบุญในโอกาสต่างๆ

7. ด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรให้ความเป็นอยู่ที่ใกล้เคียงและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สนับสนุนทางสังคม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลสร้างความเข้มแข็งให้แก่สมาชิกในชุมชน

8. ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ภายในชุมชนควรส่งเสริมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่อยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน การจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การอนุรักษ์ และ ส่งเสริมให้เห็นคุณค่า รวมถึงการสืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

9. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการจัดการให้สามารถผลิต จัดหา ซื้อหาอาหาร เสื้อผ้าและยาได้อย่างเพียงพอไม่เดือดร้อน จัดระบบการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนใช้ชีวิตในชุมชนได้อย่างสบายใจ

10. ด้านสิทธิและความเป็นธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรส่งเสริมให้ประชาชนอาศัยอยู่บนพื้นฐานความคิด ความเชื่อ ความสามารถของชุมชนท้องถิ่น การได้รับสิทธิทางกฎหมายอย่างเท่าเทียม เสมอภาค การได้รับสิทธิ บทบาทและโอกาสที่เหมาะสม

11. ด้านการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส โดยยึดหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างถูกต้อง

12. ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า การมีกิจกรรมอนุรักษ์ค้นหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม หวงแหนทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน พร้อมทั้งทดแทนหากมีการใช้ทรัพยากรนั้น

ประสิทธิผลองค์การในจังหวัดนครราชสีมา

1. ด้านตัวแบบมนุษย์สัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่บุคลากรกลุ่มต่างๆ ในการดำเนินงาน และส่งเสริมการมีมนุษย์สัมพันธ์ การให้บริการตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ รวมถึงการประสานงานในองค์การ วิธีกระบวนการปฏิบัติงาน เนื่องจากมนุษย์สัมพันธ์ จะสามารถทำให้การปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น

2. ด้านตัวแบบเปิด (การยืดหยุ่น) องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรส่งเสริมให้องค์การมีการแสวงหาความรู้ เช่น การนำวิทยาการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานในชุมชนให้มีความทันสมัยมากขึ้น สนับสนุนบุคลากร องค์การ ให้มีการเปิดรับองค์ความรู้ใหม่ และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ด้านตัวแบบเหตุผล-เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น กำหนดปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหารวมถึงรวมรับรู้เป้าหมายร่วมกัน

4. ด้านตัวแบบกระบวนการภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ควรมีการสื่อสารที่ถูกต้องแก่ประชาชนให้ได้รับทราบข้อมูล ข่าวสาร ในการทำงานอย่างเปิดเผย ชัดเจน ทั่วถึง ตรงตามความเป็นจริง และการจัดกระบวนการภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดกระบวนการภายในที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรด้านประสิทธิภาพ และตัวแบบกระบวนการภายในขององค์กร
2. ควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ทูทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อนำมาเปรียบเทียบ ให้เกิดประโยชน์และคุณภาพมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชน เจาะจงความต้องการของประชาชนในจังหวัดอื่นๆใกล้เคียง เพื่อนำผลที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทุกๆด้านของประชาชนได้อย่างถูกต้องและตามความต้องการได้ในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- คณาจารย์กลุ่มวิชาชีพครู, (สมหมาย ปวะบุตร, อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา). (2566). เอกสารประกอบการสอน คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ธีระวุฒิ อรุณเวช. (2551). แนวทางการพัฒนางานผู้สูงอายุตามยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- นันทวัน ชนะภัย. (2554). ความมั่นคงในชีวิตของแรงงานรับจ้างกรีดยาง. สารนิพนธ์ปริญญา พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสิทธิ์ วัฒนาภา. (2561). สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลของประชาชนไทยในทศวรรษที่ผ่านมา. บทความทางวิชาการ วิทยาลัยศาสตร์รัฐธรรมนุญ. ออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.constitutional.court.or.th/occ_web/more_news.php?cid=199
- พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิตย์. (2562). ทูทางสังคมกับการขับเคลื่อนธุรกิจชุมชน ในเขตตำบลเล็ด อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พระชัชวาล ปณญาวโร (พยาบาล). (2559). การศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลปรัก อำเภอยะยาใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ก – ข
- ภิญญาพัชญ์ สรณวัชรเอกากุล. (2566). คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์กับการบริหารการพัฒนาชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ลัดดา บุญเกิด. (2557). ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอยะยา จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า ก.
- วรวัลย์ ไรจนพล และ จุมพล หนิมพานิช. (2563). วากรรมการพัฒนาทุนทางสังคม: ความยั่งยืนของชุมชนที่เข้มแข็ง. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). **ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2560-2561**. เอกสารวิชาการ ลำดับที่ 136 เล่มที่ 2/2562.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)**. ออนไลน์. ค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651&filename=develop_issue.
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2565). **สถิติจำนวนประชากร**. ออนไลน์ ค้นจาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/view>
- สุกัญญา เอ็มอัมมรรณ , อิมรอน โส๊ะสัน และกณิกนันต์ แสงมหาชัย. (2561). **ความมั่นคงของมนุษย์ในกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดชยอแก่น**. **วารสารการบริหารปกครอง ปีที่ 7 ฉบับที่ 2** .
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2563). **ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี**. **วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย**.
- สุพัตรา คงข้า. (2561). **ทุนทางสังคมกับการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา : ชุมชนบ้านบ่อน้ำซับ หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช**. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). **คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา**. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychological Test**. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Friedlander, F. and Pickle, H. (1968) Components of Effectiveness in Small Organizations. **Administrative Science Quarterly**, 13(2), 289-304.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), **Attitude Theory and Measurement**. New York: Wiley & Son.
- Rose. (2003). **Policy Making in Great Britain**. London: MacMillan.
- S. Neil MacFarlane and Yuen Foong Khong. (2006). **Human Security and the UN: A Critical History**. Bloomington: Indiana University Press.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd Ed. New York: Harper and Row Publications.